

TEHNIKA I INFORMATIKA U OBRAZOVANJU

4. Internacionalna Konferencija, Tehnički fakultet Čačak, 1–3. jun 2012.

TECHNICS AND INFORMATICS IN EDUCATION

4th International Conference, Technical Faculty Čačak, 1–3rd June 2012.

UDK: 37.026:656

Stručni rad

METODIČKO UPUTSTVO ZA REALIZACIJU ČASOVA IZ OBLASTI SAOBRAĆAJA U OSNOVNOJ ŠKOLI

Marijana Bačanin¹, Danijela Rančić², Boban Jovanović³

Rezime: *Godišnje u Srbiji u saobraćajnim nezgodama pogine oko 50 dece, a više od 1.500 dece biva povređeno. Deca najčešće stradaju kao pešaci, a zatim kao putnici u vozilu i vozači bicikla. Rad sadrži predlog za realizaciju časova na temu saobraćaja u osnovnoj školi radi usvajanja trajnog modela bezbednog ponašanja u saobraćaju.*

Ključne reči: *Saobraćajna kultura, obrazovanje, škola kao poligon.*

METHODICAL INSTRUCTIONS FOR TEACHING REALIZATION IN THE FIELD OF TRAFFIC IN ELEMENTARY SCHOOL

Summary: *In traffic accidents in Serbia dies about 50 children in one year, and more than 1.500 are hurt. Children most often perish as pedestrians, as passengers in the vehicle and as bike riders. The paper contains a proposal for the realization of traffic classes in primary school in order to learn them how to behave in traffic.*

Key words: *Traffic culture, education, the school as a training ground.*

1. UVOD

U ovom radu su prikazana tri časa obrade novog gradiva u drugom razredu, dva časa Tehničkog i informatičkog obrazovanja i 2 časa realizovanih na temu bezbednosti i zaštite dece u saobraćaju sa svim učenicima u školi.

2. MOTIVACIJA

Akcionim planom naše škole, za septembar mesec, planirane su i realizovane aktivnosti pod nazivom "Bezbedan put do škole" kojima su obuhvaćeni svi učenici od prvog do osmog razred, kao i roditelji učenika I i II razreda. Pored časova na kojima se razgovaralo o

¹ Marijana Bačanin, prof. TO, OŠ „Sreten Mladenović Mika“, Šabačka 20, Niš, E-mail: dntos_nis@yahoo.com

² Danijela Rančić, prof. raz. nas OŠ „Sreten Mladenović Mika“, Šabačka 20, Niš, E-mail: danijela.r@open.telekom.rs

³ Boban Jovanović, prof. raz. nas OŠ „Sreten Mladenović Mika“, Šabačka 20, Niš, E-mail: jovnat20@yahoo.com

problemima sa kojima se susreću, učenici su imali priliku i da se na različite načine izraze na temu „Bezbedan put do škole”. Radovi svih učenika izloženi su u holu škole. Učitelji drugog razreda su tematskim planom isplanirali i realizovali nastavne sadržaje o saobraćaju u mesecu septembru.

Članovi saobraćajne sekcije su školske hodnike pretvorili u ulice i bulevare. Učionice su spajali pešački prelazi a red u školskom saobraćaju sprovode prave đачke saobraćajne patrole. Osmišljavajući saobraćajni poligon želja nam je bila da najmlađi školarci kroz igru, u bezbednom okruženju, nauče osnovna pravila u saobraćaju.

Kombinacija klasičnih metoda sa novim nastavnim tehnikama i korišćenje prezentacije olakšava deci usvajanje saobraćajnih pravila. Primena naučenih saobraćajnih pravila na poligonu (simulacija saobraćajnih situacija) doprinosi trajnosti znanja.

3. PODACI O ČASOVIMA

3.1 Definisane časa

Svet oko nas, Saobraćaj u naselju, obrada i primena naučenog, 2.razred

Tehničko i informatičko obrazovanje od 5-8 razreda, saobraćajna sekcija

Uvođenje novine

- Časovi su zamišljeni tako da budu realizovani pomoću računara i video bima (prezentacije Power Point), što podrazumeva da prezentacije zamenjuju slike i tablu (najčešće korišćena nastavna sredstva kada se realizuju časovi o saobraćaju).

Tako osmišljen nastavni proces pobuđuje interesovanje učenika i motiviše ih. Časovi realizovani na ovakav način su deci zanimljiviji, a stečena znanja trajnija. Cilj ovakvog načina rada je lakše usvajanje znanja i osposobljavanje učenika za praktičnu primenu i samoobrazovanje, čime se povećava efikasnost učenja. Korišćenje računarskih animacija pobuđuje dečju radoznalost i bolji vizuelni doživljaj. Nastava je zanimljivija i atraktivnija za decu.

- Igrovni kontekst i praktična primena naučenog – školski hodnici su pretvoreni u saobraćajni poligon
- Saradnja sa lokalnom zajednicom – gosti su bili načelnik niške saobraćajne policije, koordinator programa prevencije i edukacije dece u AMSS i, načelnik školske uprave, sa saradnicima
- Uključivanje roditelja učenika – radionice za roditelje učenika I i II razreda
- Učestvuju svi učenici škole (oko 400 učenika) i nastavnici
- Učenje po modelu i učenje od vršnjaka

3.2. Planiranje i organizacija časova

Ciljevi časa

Opšti cilj: Osposobljavanje učenika za aktivnu primenu usvojenih znanja o saobraćaju u svakodnevnom ponašanju u saobraćaju (bezbedan put od kuće do škole)

Zadaci:

- Osposobljavanje učenika za uočavanje sličnosti i razlika u saobraćajnim znacima i situacijama.

- Upoznavanje učenika sa saobraćajnim znakovima koji se koriste u naselju i pravilima ponašanja u saobraćaju.
- Formiranje navika pravilnog ponašanja na putu, opreznost na putu, uvažavanje i poštovanje saobraćajnih znakova.
- Osposobljavanje učenika za transfer usvojenog znanja o saobraćaju na raznovrsne saobraćajne situacije .
- Razvijanje navika pravilnog ponašanja na putu i svesti o potrebi opreznosti u kretanju i kritičkog odnosa prema učesnicima u saobraćaju.
- Suzbijanje negativnog ponašanja vezanog za nepoštovanje pravila učestvovanja u saobraćaju: »Ne igraj se na putu kojim prolaze vozila «, » Ne pretrčavaj ispred vozila « i druga .
- Razvijanje sposobnosti procenjivanja ponašanja dece i odraslih u saobraćaju.

Obezbeđivanje trajnosti znanja o saobraćajnim znacima i pravilima ponašanja u saobraćaju, kao i o opasnostima i nezgodama u saobraćaju.

Metode rada: razgovor, heuristička, demonstrativna, analiza, sinteza, zaključivanje, vrednovanje, učenje putem uviđanja, po modelu

Oblici rada : frontalni, individualni , grupni

Usaglašenost sa nastavnim planom i programom

Saobraćaj u naselju je nastavna tema koja se realizuje u drugom razredu iz predmeta Svet oko nas. Red, bezbednost i kultura ponašanja u saobraćaju se tematskim planom interdisciplinarno realizuju na časovima srpskog jezika, muzičke kulture, likovne kulture, odeljenjske zajednice...Regulacija drumskog saobraćaja – pravila i propisi za kretanje pešaka i biciklista, saobraćajni znaci, semafor i milicionar se kao nastavne jedinice realizuju u predmetu TIO u 5. razredu osnovne škole.

Uslovi za realizaciju časova

Nastava se organizuje u učionici, kabinetu za tehničko obrazovanje i školskom holu. Nastavna sredstva koja su potrebna za realizaciju su: računar i video bim,urađene Power Point prezentacije, test za proveru, poligon praktičnog ponašanja u saobraćaju, čart tabla, flomasteri , papiri A4 i A3 , selotejp, makaze...

Organizacija časa (tok časa)

1. čas : Saobraćajni znaci

planirani sadržaj rada	aktivnost nastavnika	aktivnost učenika	planirano vreme u minutima	metode i oblik rada	način praćenja rada učenika	očekivani efekti
Uvodna aktivnost: Utisci sa javnog časa	Motiviše učenike da se usmeno izraze, postavlja pitanja	Odgovaraju na pitanja, pričaju na osnovu doživljenog	5 minuta	razgovor, pis. radova f. rad	Aktivno slušanje; beleženje	Buđenje interesovanja i motivisanje uče.
Glavna aktivnost : Power Point prezentacija »Saobraća – jni znaci «	Učenike upoznaje sa saobraćajnom signalizacijom (horizontalnom i vertikalnom)	Posmatraju, povezuju, zaključuju, analiziraju, pitaju	30 minuta	razgovor, demonstrativnim predavanjem, f. rad	Neposredan uvid, aktivno slušanje, pitanja i odgovori učenika	Usvajanje znanja ; Razvija se sposobnost zapažanja i osposobljavanje učenika za aktivnu primenu
Završna aktivnost: Rešavanje testa	Koordinira radom, daje uputstva i povratnu informaciju	Rešavaju test i proveravaju tačnost	10 minuta	razgovor, pis. radova demonstrativni rad f. rad	Provera urađenih zadataka	Uspešno rešavaju zadatak primenu – jući naučeno

2. i 3. čas : Red, bezbednost i kultura ponašanja u saobraćaju

planirani sadržaj rada	aktivnost nastavnika	aktivnost učenika	planirano vreme u minutima	metode i oblik rada	način praćenja rada učenika	
Uvodna aktivnost: Razgovor sa učenicima: «Saobraćajne priče «	Motiviše učenike da se usmeno izraze, postavlja pitanja	Odgovaraju na pitanja, pričaju na osnovu doživljenog	10 minuta	razgovor, pis. rad. f.r.	Aktivno slušanje, beleženje	Povećana motivisanost učenika za rad
Glavna aktivnost: Power Point prezentacija »Saobraćaj u naselju «	Upoznaje učenike sa saobraćajnim pravilima; Ukazuje na značaj i praktičnu primenu	Posmatraju, povezuju, zaključuju, analiziraju, pitaju	60 minuta	razgovor, demonstrativnim predavanjem, f. rad g. r.	Neposredan uvid, aktivno slušanje, pitanja i odgovori učenika	Usvajanje znanja, razvija se sposobnost zapažanja, osposobljavanje učenika za aktivnu primenu
Završna aktivnost: Poligon praktičnog ponašanja u saobraćaju	Koordinira radom, daje uputstva i vrednuje	Praktična primena naučenog kroz simulaciju saobraćajnih situacija	20 minuta	razgovor, igra, primena, f. rad i. rad	Neposredan uvid, posmatranje	Primena usvojenog znanja, zadovoljstvo učenika ovim načinom rada

Saobraćajna radionica za sve učenike škole

planirani sadržaj rada	aktivnost nastavnika	aktivnost učenika	planirano vreme u minutima	metode i oblik rada	način praćenja rada učenika	Očekivani efekti
Uvodna aktivnost: Pisanje sastava »Opasnosti u saobraćaju«	Zadaje zadatak	Pišu na zadatu temu, čitaju pročitano	5 min.	razgovor, pisanih radova, f. rad i. rad	Aktivno slušanje	Napisan kraći pisani rad i razmena
Glavna aktivnost: T tema (Bezbedan put do škole) U uloga (pešak, biciklista, saobraćajac, roditelj, nastavnik...) P primalac(škola, saobraćajna policija, zakonodavac F forma (pesma, crtež, priča, strip, poster, molba, žalba...)	Daje uputstva za rad, pomaže, koordiniše rad	Formiraju grupe ili rade u paru zadatak, ulaze u uloge policajca, pešaka, bicikliste i oobraćaju se u formi koju odaberu	30 min.	razgovor, pisanih radova, ilustra. deminstrativna, g. rad rad u paru	Posmatranje, uvid u urađen zadatak	Saradnja, urađen zadatak
Završna aktivnost: Prezentacija radova	Postavlja pitanja, podstiče razmenu	Predstavljaju rad	10 min.	razgovor, demonstrativna f. rad	Aktivno slušanje, uvid u urađen zadatak	Predstavljaju rad

1. i 2. čas Tehničkog i informatičkog obrazovanja:**Regulacija drumskog saobraćaja – pravila i propisi za kretanje pešaka i biciklista, saobraćajni znaci, semafor i milicionar**

planirani sadržaj rada	aktivnost nastavnika	aktivnost učenika	planirano vreme u minutima	metode i oblik rada	način praćenja rada učenika	Očekivani efekti
Uvodna aktivnost: Razgovor sa učenicima: »Dogodilo mi se u saobraćaju«	Motiviše učenike da se usmeno izraze, postavlja pitanja	Odgovaraju na pitanja, pričaju na osnovu doživljenog	10 minuta	razgovor, pis. rad. f.r.	Aktivno slušanje, beleženje	Povećana motivisanost učenika za rad
Glavna aktivnost: Power Point prezentacija »Pravila i propisi za kretanje pešaka i biciklista«	Upoznaje učenike sa saobraćajnim pravilima; Ukazuje na značaj i praktičnu primenu	Posmatraju, povezuju, zaključuju, analiziraju, pitaju	60 minuta	razgovor, demonstrativnim predavanjem, f. rad g. r.	Neposredan uvid, aktivno slušanje, pitanja i odgovori učenika	Usvajanje znanja, razvija se sposobnost zapažanja, sposobljanje učenika za aktivnu primenu
Završna aktivnost: Poligon praktičnog ponašanja u saobraćaju	Koordinira radom, daje uputstva i vrednuje	Praktična primena naučenog kroz simulaciju saobraćajnih situacija	20 minuta	razgovor, igra, primena, f. rad i. rad	Neposredan uvid, posmatranje	Primena usvojenog znanja, zadovoljstvo učenika ovim načinom rada

Zadaci za učenike

Svi isplanirani zadaci za učenike se nalaze na prezentacijama.

Nastavni materijali: Power Point prezentacije, test, radionica za učenike i roditelje

3.3. PRAĆENJE I VREDNOVANJE

Vrednovanje postignuća učenika

Ostvarenost ciljeva i zadataka časova procenjivaće se :

- testom po završetku teme
- na poligonu praktičnog ponašanja

Planiranje daljih aktivnosti

Na časovima su se učenici upoznali sa saobraćajnim znacima i pravilima, ali je potrebno stečeno znanje primenjivati u praksi. Da bi njihov put do škole bio bezbedan, treba preduzeti preventivne aktivnosti – edukovati decu, njihove roditelje i nastavnike. Školski tim za prevenciju i povećanje bezbednosti dece u saobraćaju je isplanirao:

- Da škola dobije trajnu horizontalnu signalizaciju - učenici će uvežbavati različite saobraćajne situacije na poligonu ;
- Uključivanje učenika u rad saobraćajne sekcije i priprema za takmičenje »Šta znaš o saobraćaju«;
- Organizovanje radionica za roditelje;
- Aktivno uključivanje svih zaposlenih u školi u navedene aktivnosti;
- Poboljšanje saradnje sa saobraćajnom policijom (školskim policajcem) i AMSS ;
- Uključivanje lokalne vlasti u obezbeđivanju što bezbednijeg prilaza školi (izmeštanje pruge, izgradnja trotoara...) ;
- Saradnja sa roditeljima u ovoj oblasti je jako važna, jer su roditelji, kao i nastavnici uzor i model ponašanja i u ovoj oblasti. Ako odrasli ne poštuju pravila i propise, velika je verovatnoća da ih neće poštovati ni deca.

4. ZAKLJUČAK

Isplanirani ciljevi su u potpunosti ostvareni. Nastavnik je bio partner u sticanju znanja.

Korišćenje računara u nastavnom procesu omogućavalo je racionalniju i efektivniju nastavu.

Zadovoljstvo je bilo videti učenike koji primenjuju naučeno krećući se školskim saobraćajnicama poštujući pravila .

Javni čas je bio odličan uvod u aktivnosti koje su sledile. Gosti su pohvalili isplanirane aktivnosti Tima za prevenciju i povećanje bezbednosti dece u saobraćaju. Navedene aktivnosti su medijski propraćene (TV, dnevne i nedeljne novine).

Učenicima je se dopao ovakav način usvajanja znanja. Pažljivo su posmatrali slajdove, bili su aktivni učesnici . Rado su rešavali isplanirane zadatke . Druženje sa načelnikom policije i predstavnikom AMSS je ostavilo najjači utisak na učenike. Saobraćaj na školskim ulicama regulisali su članovi saobraćajne sekcije, koji su svojim vršnjacima strpljivo objašnjavali pravila i prekršaje

5. LITERATURA

- [1] Manojlović M. , Veljković B.: Svet oko nas, udžbenik sa radnim listovima za 2. razred, Eduka, Beograd, 2007., str. 30-37.
- [2] Marinković S. , Marinković S.: Svet oko nas, udžbenik za 2.razred, Kreativni centar, Beograd, 2007., str. 92 - 97.
- [3] Kukić M. , Aćimović M.: Svet oko nas, radna sveska za drugi razred, Pčelica, Čačak, 2009., str. 21-23.
- [4] Repac V., Knežević P.: Pešak i vozač u saobraćaju, priručnik za saobraćajno vaspitanje, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, 1995. , 6-54.
- [5] Popov S. Petrović M.: Tehničko i informatičko obrazovanje za 5. razred osnovne škole, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, 2007.
- [6] <http://www.amss.org.rs/>